

morem omeniti, da mi, kar nas zadeva, brez vseh tujih svetov sklepamo, č. g. dr. Šuca pa kot vrlega narodnjaka i poštenjaka spoštujemo i čislamo, ter vedno želimo, da bi nam Bog tega gospoda še mnoga leta, kot boritelja i buditelja našega naroda, ohranil. Vašega kmetskega prijatelja p. d. „lisjaka“ i pa vaših navetov iz Marenberga pa tukaj ne potrebujemo.

Občinski urad.

Od sv. Benedikta v Slovenskih goricah.
(Priden Slovenec pokopan.) Blizu nas je kraj Trstenik imenovan; od ondot je čez Šavnico in Nasovski vrh pri treh križih malo uro proti Apačam do nemške meje, ktera se ne da prav določiti; blizo 50 let, kar starejši ljudi pomnijo, se ni nič premeknola. Trstenički kraj spada k mali občini „Sv. 3 kralji“. Tukaj prebivajo sami pridni narodni stanovniki; ni jednega nemškutarja dobiti; le škoda, da niso v moči za svojo krasno cerkvo više skrbeti in da tamo ni župnije. Na vse strani so lepi vrhi videti, posebno lep je Trstenički vrh. Tam na konci stoji zala, bela kmetiška hiša med sadunosnim drevjem skrita, ktero so tudi Nemci dobro poznali. Ko stopiš v tisto hišo, je vse čedno, po izbi so lepe podobe razobešene. Koj spredej je videti v lepih mavričastih barvah tiskani „Peter Dajnkov očenaš“, ktereга morebiti nikjer več ne najdeš. Prebivalci so priljudni, slovensko gostoljubno. Vsakega sprejmejo. Ali žalostni dnevi so prišli za rodbino. Očeta in mater tote hiše smo v kratkem pokopali. V tem domu so bili vredni kmetiški starši, pridna slovenska mati Mica in oča Franc Vakaj. Oča ni bil žlahnega stanu, vendar je veljal za Trsteniškega očeta. Imel je žlahne lastnosti. Bil je pošten, veren, pobožen, potrpežljiv. Nikdar ni bilo kakega prepira pri sosedih, pravico sta skazovala vsem ljudem, čislana bila povsod. Spomina vredno je to, da je oča veliko barantal z Nemci pa ni znal nemški, ne pisati, ne čitati. Nemci pa so imeli zaupanja do njega. Nikdar ni godernjal, da ne zna nemški. Lehko je prodal veliko volov, vina, žita, drv itd. Ni trebalo kakega tolmača: zdaj pa marsikteri zna nemški brbljati pa nima kaj prodati, ne reši nobenega zvelicavna nemščina. Hudoval se je oča Trstenički edino nad nekdanjimi šolami, iz katerih si je komaj nemški podpis ohranil; on reče: „Glejte, kateri smo takrat v šolo hodili, posebno pri sv. Ani, kder so nam samo nemščino v bučo tlačili, ne znamo nič, kakor jaz, Zemljic, Rajšp, Kranar, Kurnik, Senekovič, Berič, Supe, Prajndl, Žizek, Klobasa, Vajngerl“ itd. To slišite, ljubi Slovenci! Ko bi takrat že slovenski učili, bi morda bolje razumeli, kaj je ljubezen do materneга jezika?

Od sv. Martina pri Slov. Gradci. Dne 27. p. m. prejmem neko pismo s poštnim pečatom „Mahrenberg“, ktero takoj odprem, pa za-

gledam „Kmetskega prijatelja“ z dopisom: „Prosim, berite „Kmetskega prijatelja“, posebno pa dopis iz Mahrenberga in ravnajte se po tem. Tedaj mislim, Vas ne bo več dr. Šuc v koš dobil“. To je meni preveč, kajti mi smo ponosni, da tako zvestega ravnatelja na čelu imamo, ker č. g. dr. Šuc ravna vse pri okrajnem odboru, kakor tudi hranilnici in ima vse v največem redu. Dalej me vender briga kaj neki ta list ima koristnega v dopisu iz Marenberga, pa ko ga prečitam, se začudim bedarijam. To si je v skrbi za nemščino pa saj te nikdo ne zatiruje; uči se še po šolah kakor se je podučevalo. Na dalje se pisatelj jezi in obrekuje „Slov. Gospodarja“. Ali vsaka stran Prijatelja kmetskega je polna jeze in sovraštva do slovenskih narodnjakov. Čitam dalje, kako da ta mož po dvakrat gre v cerkvo menda tam, kder se z glaži ali kupicami vkup zvoni, sicer bi mogel kaj pametnega pisati. Znaprej prosim tedaj tistega dobrotnika iz Mahrenberga, naj pušči nas št. Martinčane pri božjem miru, mi smo zmožni sami časnike naročiti, katerih poželimo, in tudi vemo kaj je storiti, kaj je za opustiti, in ne potrebujemo v teh zadevah od vas nobenega sveta. Zdravo! W—n.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Iz Gradca so šli deželni odborniki Neupauer, Herman, Schreiner, Kotulinski pa graški župan k cesarju vabit k 600letniški svečanosti dne 1. junija, ker je isti den 1. 1283 cesar Rudolf svojemu sinu Albrehtu podelil deželo štajersko. Cesar so pritrdili vendar djali, da se svečanost naj preloži na 11. den julija t. l. ker bodo takrat potovali k tistej svečanosti v Ljubljano. — Cesarjevič Rudolf govori spretno česki in se je v tem jeziku nedavno pogovarjal s českim voditeljem dr. Riegerjem. Ta je svoje veselje izrazil povdarjajoč srečo českega naroda, ki dobi kedaj cesarja, ki njegov jezik govori in spoštuje. — Poljski poslanci so lani dosegli, da se v Gališkem poprečna železnica postavi na državne stroške, za 21 milijonov. Državni zbor in še posebno tega železniški odbor, je ministrom naročil, naj vlada sama stavi železnico. Vkljub temu je poljski poslanec Kaminski vedel ministre napotiti, da so stavljenje železnice podelili Judu Schwarzu, ki je poslancu za posredovanje občal 625.000 fl., ker se pa Jud brani toliko plačati, toži Kaminski in tako se je cela umazanost zvedela. Naši poslanci so vsled tega jako hudi, poljski pa so Kaminskega in prijatelja mu Volskiga kar izbacnili, da sta odložila poslanstvo. — Brambovski minister nasvetuje postaviti, po katerej se ima ob času vojske poklicati 138.000 brambovcev, ki so tudi dolžni rednej vojski iti na pomoč, ako bi sila bila. Tudi

vrši se veliko posvetovanje vseh ministrov na Dunaji, naših in ogerskih. Posvetujejo pa se pod predsedništvom samega cesarja o tem, katerih železnic bi še trebalo postaviti, da bi se hitreje vojaki prevažali na meje proti sovražnikom! — Ogerskih poslancev je mnogo napravilo zavezo med seboj, da bodo nevarnemu naraščanju Judov nasprotovali. V Oseku je nek Jud sodnik. Nekemu trgovcu je v železniških vagonih na poti od Broda v Osek 150 svinj se zadušilo; lastnik toži in pozove nekega g. Pfeiferja za pričo. Ko sodnik Jud tirja prisego, odbije Pfeifer zahtevanje rekoč: kot kristijan ne prisegnem pred Judom.

Vnanje države. Francozi so res sklenoli vse prince iztirati; vendar nova postava še ne obvelja precej, ker starešinstvo nasprotuje. Zaprti princ Napoleon je zbolel pa izpustiti ga nečejo. Moral bode zagovarjati se pred sodnijo. — Nemški cesar Viljelm in njegov Bismark bolečata pa vkljub temu se močno zanimata za politične in vojaške reči. — Ruski car naznanja v posebnem pismu do naroda ruskega, da bode se dal maziliti in kronati s cesarico vred v Moskvi dne 27. maja. Okolo Varšave delajo pripravo, da precej spomladi lahko začnejo šance navažati. Papež so pisali nemškemu cesarju, da radi vse storijo in dovolijo v dosego cerkvenega miru na Nemškem, vendar tirjati se ne sme, česar naslednik sv. Petra dovoliti ne more. Za katoličane na Ruskem potrdijo papež kmalu več novih škofov. — Srbski kralj osnoval je nov red za odlikovanja (orden). Imenovan bode: red belega orla. — V Carigradu so vojaki silno nevoljni, ker uže dolgo niso prejeli nobene plače, 2000 bab, večjidel vojaških vdov, pa je napalo hram finančnega ministra in kričaje in razsajaje tirjalo podpore. Moralo je vojaštvo s policaji nad zdivljane ženske in odpoditi, se v brez podpore. Slišati je tudi o zarotnikih, kateri hočejo sedanjega sultana odstaviti ali celo ubiti. — V Arabiji razsaja kolera, posebno v Mohamedovem mestu, v Meki.

Za poduk in kratek čas.

Jezik v ljudskih šolah na Slovenskem.

(Odkritosrčna beseda slovensk. kmetu.)

Zapisal dr. Jos. Serbec.

III. Dobro v materinščini izšolani ljudje lahko dobijo povsod službe, če tudi se v malih šolah niso učili: ich gehe, du gehst itd. V nemškem Gradei, v gornje-štajerskih rudah je veliko tisoč slovenskih hlapcev, dekel in delavcev. Mnogi si zaslužijo dokaj denarjev, da si potem v zmiraj ljubljeni slovenskeji domačiji kupijo kakšno posestvo. Veliko naših ljudi si lahko tudi na slovanskem jugu, na Hrvatskem, Srbskem, Bol-

garskem dobi služeb pa jim ni treba znati nemški. Dosti je, če so v ljudskih šolah se dobro izučili.

Tedaj pri vseh tistih otrocih, ki z 12. ali 14. letom popolnoma izstopijo iz male šole, ni treba več, kakor da so v slovenščini vajeni in podučeni o vsem potrebnem. Kamorkoli jih potem postaviš, povsod si bodo vedeli pomagati, in če bo jednemu ali drugemu pozneje treba, da zna nemški, vsaj se tega v pol letu od samega sebe nauči. Za to mu ni treba ljudskih učiteljev, da izve, da je hiša po nemški „Haus“, pes „Hund“, itd. Tega se v vsakdanjem življenji lahko in gotovo nauči. Za to praktično učenje nemškega jezika ni treba ljudskih učiteljev, niso za to plačani!

Kaj pa je s tistimi naših otrok, ki grejo po dokončanih ljudskih šolah v latinske ali v realne šole?

Tudi na to je lahko odgovoriti. Šole so osnovane zavoljo otrok, ne pa zavoljo profesorjev. Tedaj morajo profesorji tako učiti, kakor je otrokom najkoristnejše in najlažje.

Če tedaj otroci v slovenščini in v vseh predmetih ljudskih šol dobro podučeni pridejo v srednje šole (gimnazije, realke), jih morajo podučevati slovenščine zmožni profesorji ne pa tujci, ki niti slovenski ne znajo, niti nimajo srca do našega ljudstva, in pogrešajo ljubezni do naših šeg, do našega jezika.

Slovenskim, mladim dijakom ali študentom se morajo dati slovenskega zmožni in Slovenca ljubeči profesorji in zdaj še le začne tisti čas, ko se boljše doraslemu otroku tudi lahko več naloži. V teh srednjih šolah naj se poprimejo tudi nemščine, ali pri Terstu in Gorici italijanskega jezika.

V 8. letih srednje šole mora se pa otrok ali mladenec popolnoma naučiti nemščine, ker nobeden ne bo tajil, da mora tak, ki postane uradnik ali duhovnik ali profesor v Avstrijskem cesarstvu, tudi nemški znati popolnoma. —

Tako potem dobimo na zadnje samo takih uradnikov, duhovnih in posvetnih učiteljev, kateri so popolnoma zmožni slovenskega jezika, in nobenemu ne bode več na misel prišlo pošiljati med slovensko ljudstvo nemške tožbe, nemške razsodbe in ukaze. Nobeden nemški razglas se ne bode več nabil na tabli pri županski pisarni v slovenskeji vasi, nobeden ne bo več hodil z nemškim dekretom od Poncija do Pilata, dokler ne najde kakega tolmača, ki mu krivo ali resnično raztolmači tuje besede, nobeden protokol ali zapisnik ne bode več se pisal pri uradih v drugem jeziku, kakor v tistem, v katerem stranka sama govori, in vsaka priča bo potem vedela, kaj podpiše, če se jej prečita slovenski zapisnik, vsak, ki podpiše dolžno pismo ali